

Анна Підгасцька,
аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УПРАВЛІНСЬКОЇ СТРУКТУРИ КАНАДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ МАКГІЛЛ ТА УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ УДПУ ІМ. ПАВЛА ТИЧИНИ

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та його структурних підрозділах діє студентське самоврядування [1], яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування навчального закладу.

Згідно положення про студентське самоврядування УДПУ [1], студентське самоврядування – це право і можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів університету. Усі студенти, які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється студентами безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом **прямого таємного голосування студентів** [1].

У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством: постановами Кабінету Міністрів України, законами Міністерства освіти і науки України «Про вищу освіту», статутом вищого навчального закладу та положенням університету про студентське самоврядування [2]. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), гуртожитку, університету. Залежно

від контингенту студентів, специфіки факультету студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності [2].

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (старостат, студентські деканати, студентські ради тощо).

Вищим органом студентського самоврядування є конференція студентів [2], яка:

1) ухвалює положення про студентське самоврядування вищого навчального закладу, визначає структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;

2) заслуховує звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дає їм відповідну оцінку;

3) затверджує процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;

4) затверджує річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносить до нього зміни та доповнення, заслуховує звіт про його виконання;

5) обирає контрольно-ревізійну комісію (КРК) з числа студентів для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

Отже, КРК – наглядовий орган студентської ради університету, що контролює використання коштів у відповідності до кошторису витрат. Рішення про ліквідацію та затвердження членів КРК приймає конференція студентів УДПУ. Студентська рада університету має свого голову, заступника голови студентського самоврядування університету, секретаря студентської ради та може створювати свої комісії, що поділяються на сектори [1]:

- навчально-науковий,
- культурно-просвітницький,
- по захисту прав студентів,

- спортивно-оздоровчий,
- соціально-побутовий,
- міжнародних зв'язків,
- прес-центр та ін.

Студентській раді університету підпорядковуються студентські ради факультетів, котрі очолюють студентські декани. Студентські декани ради факультетів мають своїх замісників, голову студентської профспілки факультету, а також відповідальних за напрями діяльності що поділяються на сектори, що практично збігаються з назвами секторів комісій студентської ради університету [2]:

- ❖ Науковий
- ❖ Міжнародних відносин
- ❖ Культурно-просвітницький
- ❖ Соціально-побутовий
- ❖ Спортивний.

Студентська рада університету співпрацює з радою студентського самоврядування гуртожитків, що може створювати свої комісії, що поділяються за напрямками діяльності:

- житлово-побутовий
- культурно-виховний
- санітарно-гігієнічний
- фізкультурно-масової роботи
- громадського порядку.

З вищесказаного можна зробити висновок, що створенні комісії студентської ради університету, студентських рад факультетів та ради студентського самоврядування (СС) гуртожитків працюють практично в однакових напрямках.

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз управлінської структури канадського університету МакГілл та українського університету УДПУ

Канадський університет МакГілл (40.000 студентів)	Український університет УДПУ (9.000 студентів)[3]
Підзвітний Міністерству Освіти Провінції та Раді Міністрів Канади [4]	Підзвітний Міністерству Освіти і Науки України [2]
Ректор звітує Раді Директорів ЗВО, що підзвітна Міністерству освіти провінції [7]	Ректор звітує Міністерству освіти і науки України та на конференції трудового колективу, куди студенти не запрошуються [2]
Університетом керує Рада Директорів на чолі з канцлером, ректор – головна виконавча особа в університеті [7]	Університетом керує ректор [2]
Система двопалатного правління ЗВО – розподіл влади між Радою Директорів та Вченою радою [7]	Система однопалатного правління [2]
Адміністрація університету – виконавчий орган [7]	Адміністрація університету – управлінський орган [2]
Рада директорів (25 членів), з них 2 студенти, що складає 8% [5]	Наглядова рада (10 членів), з них студентів 0% [6]
Вчена рада (111 членів), з них 18 студентів, що складає 16%.	Вчена рада (25 членів), з них 2 студенти, що складає 8%
Постійнодіючі комісії, створені вченою радою, мають дорадчий характер [7]	Постійнодіючі комісії створені вченою радою та вчені ради факультетів/інститутів мають дорадчий характер і консультативно-дорадчі органи університету створені ректором [2]
Існує посада «Представник 1-го проректора у справах студентів» [7]	Адміністрація не втручається у справи студентського самоврядування [2], а також немає людини, посада якої б передбачала співпрацю зі студентами
Бюджет органів студентського самоврядування (СС) близько 1000.000 \$. У канадських університетах членські внески за участь у самоврядних студентських організаціях, спілках, об'єднаннях, що є обов'язковою, стягуються членські внески разом з платою за навчання [8]. Тобто членські внески передбачені у вартості навчання, а комітет із фінансових питань вирішує суму коштів на фінансування кожного клубу, організації чи товариства, залежно від критерій.	Розмір коштів для фінансування студентського самоврядування вирішує вчена рада університету, що складає близько 0.5% від загального бюджету ЗВО, членські внески не повинні перевищувати 1% прожиткового мінімуму [2]

Студенти мають свою власну будівлю в університетських містечках для студентських об'єднань, клубів [8].	Студенти не мають свого власного приміщення, загалом їм відводиться аудиторія, де також проводяться заняття. Ректор університету повинен створити належні умови для діяльності органів СС – надати приміщення, меблі, оргтехніку тощо, про що йдеться у положенні про СС [1].
Органи СС надають можливість студентам працевлаштуватися, а також займати посади, що оплачуються [8].	Українським законодавством не передбачено працевлаштування студентів в органах студентського самоврядування.
Студенти з досвідом роботи в товариствах СС та рекомендаційними листами від адміністрації університету швидко працевлаштовуються, що у свою чергу впливає на рейтинг і престиж ЗВО.	В Україні досвід набутий студентами в органах СС не враховується як офіційний досвід роботи або місце працевлаштування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Положення про студентське самоврядування УДПУ ім. Павла Тичини. URL: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20студентське%20самоврядування.pdf> .
2. Статут УДПУ. URL: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Статут%20Уманського%20державного%20педагогічного%20університету%20імені%20Павла%20Тичини.pdf> .
3. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL: <http://osvita.ua/vnz/guide/486/> .
4. Council of Ministers of Education. URL: <https://www.cmec.ca/>.
5. MacGill university Board of Governors. URL: <https://www.mcgill.ca/boardofgovernors/membership> .
6. Наглядова Рада УДПУ ім. Павла Тичини. URL: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Наглядова%20рада/Склад%20наглядової%20ради.pdf>.
7. MacGill University Organization Chart. URL: <https://www.mcgill.ca/orgchart/>.
8. Governing Board at Canadian Universities: Characteristics, Role, Function, Accountability, and Representativeness. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED391413.pdf> .